

“El delta de l’Ebre està desapareixent per negligència administrativa”

ENTREVISTA A

Josep Bertomeu ‘Polet’ activista de la cultura tradicional i empresari

Deltebre Joan Josep Carot

Josep Bertomeu Fornós, *Polet*, (la Cava, 1944) va complir 80 anys fa dos setmanes, una intensa i llarga vida dedicada a la defensa i la promoció del delta de l’Ebre. El seu activisme en contra de noves urbanitzacions i l’asseccament del Canal Vell va ser clau el 1983 perquè la Generalitat declarés el delta de l’Ebre com a parc natural. Pioner de l’ecoturisme, que avui preferix definir com a turisme regeneratiu, és propietari d’un negoci familiar, Delta Polet. El 2019 va ser distingit amb el premi Star Awards, en la categoria de contribució a la conservació, que atorga la federació Europarc a aquelles empreses integrades en la Carta Europea de Turisme Sostenible. Cada dia treballa unes hores en el seu arrossar, cosa que li permet estar en forma. El 2023 va publicar el llibre *Lo Pas de l’Ebre. Memòria autobiogràfica* (Onada Edicions) on recull tota la seua trajectòria vital des de la seua infància en l’època de l’estraperlo fins a la creació de l’associació Sí als Sediments, passant per la militància clandestina al PSUC o la lluita ecologista i antitransvasista.

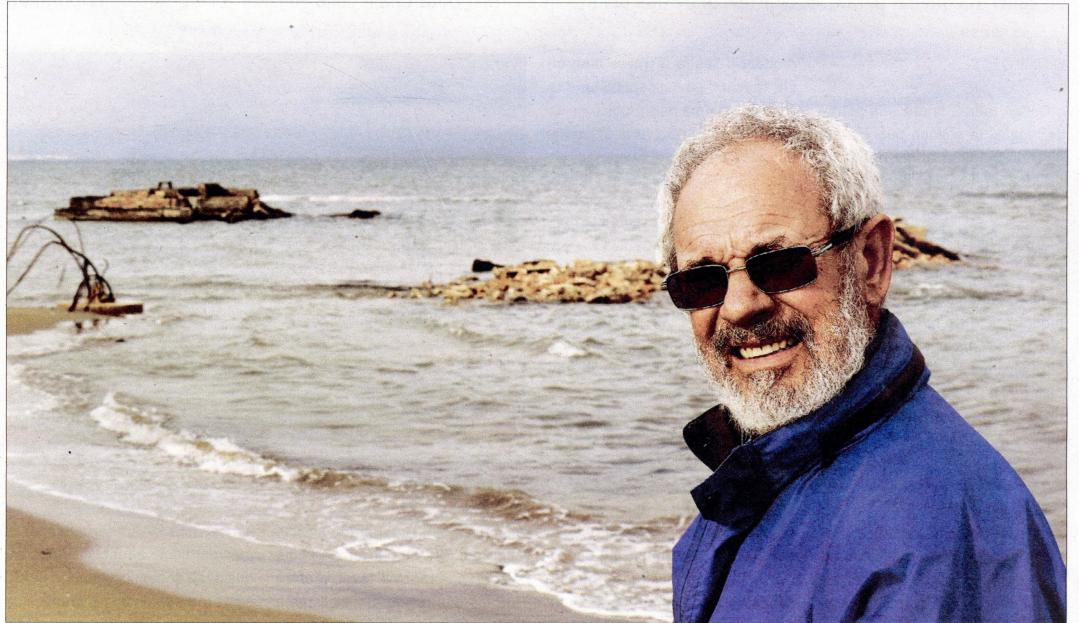
Quin és el record més antic que conserva del delta de l’Ebre?

Passant el riu. Ma mare era de Sant Jaume i natros vivíem a la Cava, i passàvem el riu cada dia.

Era un riu Ebre com el d’ara?

El riu aleshores era un riu de veritat. Avui no és un riu. A mi m’entusiasmava passar-lo perquè els dies que hi havia temporal era tota una aventura. Quan bufava el vent de dalt, en arribar a la banda de Sant Jaume, et rebatia la barca i acabàvem tots escarrinxats. Quan teníem riuades, havíem de remuntar riu amunt amb els quatre remes i quan els vogadors se giraven, el corrent s’emportava la barca cap avall. Quan els dies eren bons, era tot un plaer. A mi em feia il·lusió remar, volia tindre també el prestigi dels remers.

Què enyores d’aquella època?

Josep Bertomeu Polet opina que els moviments d’arena que es fan per a conservar platges del delta de l’Ebre són pedaços que conserven poca cosa. /ARXIU

Ho enyoro tot. La vida sana treballant als arrossars, que era el treball més digne que hi havia. Natros guanyàvem bastants de diners i érem els amos del menjar en una època en què hi havia escassetat pel racionament. Quan anàvem a Tortosa, sempre ens preguntaven com anava l’arròs, i hi havia costum de portar en les visites a metges i advocats pollastres i altres menes. Vivíem molt bé.

Fins que va arribar la mecanització al delta de l’Ebre, no?

Sí, van arribar les màquines de segar i els productes químics, i va canviar tot. La gent que treballava als camps d’arròs se va dedicar aleshores a la construcció.

El Delta desapareixerà?

En algun moment se n’adonaran que si faciliten l’arribada de sediments, i això és fàcil, no hi haurà cap problema i no té perquè desaparèixer. El delta de l’Ebre està desapareixent per negligència administrativa. Els embassaments de

Mequinensa i Riba-roja frenen l’arribada de sediments al Delta i si estos sediments se passessen a l’altra banda dels pantans, amb un parell o tres de riuades, arribarien a la desembocadura.

Quines són les principals amenaces que té avui?

El delta de l’Ebre té dos problemes: la regressió i la subsidència. Tant un com l’altre són fàcils de resoldre, si el riu aportés sediments al mar els podria distribuir per les platges. Els sediments més fins podrien entrar pels canals als arrossars i fer pujar la plana deltaica.

Per tant, seria suficient amb alliberar els sediments retinguts als pantans, no?

I tant! A la capçalera de Mequinensa i Riba-roja hi ha una quantitat de sediments brutal. N’hi ha milions, de tones atrapades.

Què en pensa dels moviments d’arena que es proposen per a conservar platges del delta?

Amb estes accions se conserva ben poca cosa, són pedaços. Personalment no hi crec. Aquí han d’arribar sediments pel riu si no, no hi ha solució.

Quins altres problemes creus que té avui el Delta?

Tenim poca ocupació laboral sensata. El delta de l’Ebre hauria d’anar cap a uns cultius més sostenibles, més ecològics, més tradicionals i dignificar el treball manual al camp. El problema més gros que té la pagesia és que el treball manual s’ha menyspreat. Tot el que busca el turista quan se’n va de vacances ho té el treballador que està al camp: aire lliure, exercici, sol i esgambí.

El conreu de l’arròs té futur?

El futur està a anar cap a cultius ecològics, produïts de la manera més tradicional possible i amb una promoció de marca adequada. Empreses familiars que produïsquen poca quantitat però amb molta qualitat.

I el turisme?

El turisme que tenim és d’estiu que més aviat el que fa és mal, perquè desestabilitza laboralment tota la població del Delta. Tenim un estiu amb molta faena i un hivern en què no n’hi ha gens. Per tant, no és un turisme adequat per al Delta. A les Terres de l’Ebre tenim una gran riquesa agroalimentària que hauríem de vincular amb un turisme regeneratiu i sostenible per a tindre futur.

El turisme regeneratiu és el que oferix la seua empresa Delta Polet?

Intentem educar al turista de cara a una forma de vida diferent. A Delta Polet oferim un taller de preparació per a un món sense petroli. Explicuem com s’ha format i quins problemes té avui el delta de l’Ebre i ensenyem a conrear de manera tradicional l’arròs.

La declaració de parc natural és el millor que li ha passat al delta de l’Ebre?